

Balans i hanteringen av finansiella och operativa risker

Rottneros påverkas av den allmänna konjunkturutvecklingen, valutaförändringar och andra bolagsspecifika omvärldsfaktorer. I detta avsnitt beskrivs de viktigaste risker som påverkar koncernens förmåga att nå uppställda mål samt hanteringen av respektive risk.

Rottneros arbetar för att minimera riskerna genom förebyggande arbete eller, när detta inte är möjligt, genom att arbeta med säkringar och försäkringar av olika slag. Många av nedanstående risker kan påverka Rottneros både positivt och negativt. Riskarbetet styrs på över-

gripande nivå av styrelsen och på en operativ nivå av vd och koncernledningen. Riskhanteringsprocessen omfattar bland annat strategisk affärsplanering, löpande riskinventering, förebyggande underhåll och investeringar samt finansiella säkringsaktiviteter.

KÄNSLIGHETSANALYS 2019

Riskslag	Förändring	Effekt på årsresultat efter finansiella poster (MSEK)		Känslighet
		2019	2018	
Massapris	50 USD/ton	120	110	Hög
USD	50 öre/USD	65	65	Hög
Elpriser	10 öre/kWh	30	30	Hög
Vedpriser	20 SEK/m ³	30	30	Hög
Ränterisk	1 %-enhet	4	4	Låg
Refinansiering				Låg
Kreditrisk				Låg

Känslighetsberäkningar för varje riskslag tar inte hänsyn till att verkliga förändringar även kommer att påverka andra poster. Någon effekt av eventuella säkringar eller fastprisavtal har inte heller tagits med i beräkningen.

Operativa riskområden

RISKOMRÅDE	RISKHANTERING
A Variationer i massapris	Sannolikhet: 4 Påverkan: 5
<p>Massaprisrisk avser risken att förändringar av massapriser har en negativ påverkan på koncernens resultat- och balansräkning.</p> <p>Massapriset sätts på en global marknad och priset på Rottneros produkter är beroende av hur den globala efterfrågan på massaprodukter matchas mot industrins produktionsvolym.</p> <p>Variationer i massapriset är sällan relaterat till förändrade kostnader för Rottneros och kan sålunda skapa stora svängningar i resultatet.</p> <p>Ett högt massapris är positivt för resultatet men kan ha negativ påverkan på möjliga försäljningsvolym.</p>	<p>Prissättningen i massamarknaden styrs av internationella prisnivåer som beror på efterfrågan och världskonjunkturen. Massaprisräkningar används när prisnivåerna i långtidskontrakten är ekonomiskt fördelaktiga, eller när marknadspriset är så lågt att ytterligare nedgångar kan hota bolagets överlevnad. Som huvudregel görs massaprisräkningar i svenska kronor.</p> <p>Rottneros utvecklar produktsegment som innehåller större mervärden och som långsiktigt kan ersätta volymprodukter. Målet är att minska beroendet av listpriset på marknads massa och därmed dämpa fluktuationer i lönsamheten över en konjunkturcykel.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Under 2019 föll världsmarknadspriset för NBSK-massa med 16 procent. Koncernen hade säkrat 16 500 ton till ett genomsnittligt pris av 9 586 SEK per ton, 3 procent över marknadspriset uttryckt i SEK per ton. Det realiserade resultatet av dessa massaprisräkningar under 2019 var 10 MSEK. Per sista december 2019 innehade koncernen massasäkringar på 7 500 ton med förfallotid till september 2020 till ett genomsnittligt pris av 8 878 SEK per ton.</p> <p>MASSAPRISER NBSK I USD OCH SEK</p> <p>— Massapriser NBSK Europa i USD per ton — Massapriser NBSK Europa i SEK per ton</p>
B Strukturförändring	Sannolikhet: 5 Påverkan: 2
<p>Digitalisering, globalisering och ökad handel minskar efterfrågan på vissa typer av pappersmassa och driver på strukturförändringar i branschen. Efterfrågan på skriv- och tryckpapper minskar medan efterfrågan på mjukpapper, kartong och specialpapper ökar.</p>	<p>För att hantera strukturförändringen i branschen har Rottneros satsat på tillväxt inom produktsegment där Rottneros kan tillföra mervärden genom kunskap och massa av hög kvalitet. Målet är att minska beroendet av listpriset på marknads massa och därmed dämpa fluktuationer i lönsamheten över en konjunkturcykel.</p> <p>MARKNADSMASSA – GLOBAL FÖRBRUKNING PER ANVÄNDNINGSMÅNAD</p> <p>■ Mjukpapper ■ Grafiska papper ■ Förpackningar ■ Specialpapper och övrigt</p>

MÖJLIGHETER OCH RISKER – OPERATIVA

RISKOMRÅDE	RISKHANTERING															
C1 Råvarutillgång	Sannolikhet: 3 Påverkan: 4															
<p>Tillgången till vedråvara är central för en massa-producent. Rottneros har ingen egen skog och är därför beroende av ett optimalt flöde av vedråvara till massabruken. Skulle Rottneros stå utan ved skulle leveranser och kundrelationer äventyras.</p>	<p>För att säkra tillgång på ved försäkras sig koncernen om en god långsiktig relation till de aktörer som finns i respektive bruks närområde. De största leverantörerna är statliga Sveaskog och skogsägareföreningen Mellanskog. Vanligtvis tecknar Rottneros avtal med större vedleverantörer för perioder mellan 6 och 24 månader. För att öka flexibiliteten har koncernen ett eget bolag i Lettland för leveranser av ved och flis. Målsättningen är att råvarulagret vid bruken ska räcka till 2–3 veckors produktion.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Efter ett turbulent 2018 med brist på lokal vedråvara och kraftigt stigande priser var 2019 mer gynnsamt. Tillgången på ved var tillräcklig, priserna sjönk från halvårsskiftet och Rottneros importandel återgick till normala nivåer.</p>															
C2 Råvarupriser	Sannolikhet: 3 Påverkan: 4															
<p>Pris och prisförändringar på vedråvara påverkar en massa-producent. Ökade priser på vedråvara påverkar resultatet negativt och Rottneros har inga möjligheter att kompensera prisökningar på insatsvaror.</p>	<p>Koncernen säkrar inte marknadsmässiga prisfluktuationer, men långsiktiga leverantörsavtal ger viss stabilitet i prisbilden. En prisförändring på 20 SEK per m³ påverkar koncernens resultat med ca 30 MSEK på årsbasis.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Råvarukostnaden var fortsatt hög under 2019. Året inleddes med höga priser som en följd av lägre tillgång till vedråvara under 2018 och hög efterfrågan från industrin. Priserna sjönk under 2019, men prisnivån var ändå på en historiskt hög nivå. Koncernens råvarukostnad för massatillverkning uppgick för 2019 till 846 (781) MSEK, vilket motsvarar 36 (35) procent av nettoomsättningen.</p>															
D Elpriser	Sannolikhet: 3 Påverkan: 3															
<p>Energikostnader utgör en stor del av Rottneros tillverkningskostnader. Ökade energipriser kan leda till ökade produktionskostnader och ha en negativ påverkan på koncernens rörelseresultat.</p>	<p>All extern el till bruken köps direkt över elbörsen Nord Pool. Elpriserna noteras i EUR. En prisförändring på 10 öre per kWh påverkar koncernens resultat med ca 30 MSEK på årsbasis, om inga elprissäkringar finns. För att skydda Rottneros framtida elkostnad mot kraftiga fluktuationer och uppnå ett förutsägbart elpris ska framtida elpriser säkras i förväg enligt en fastställd strategi. Styrelsen godkänner säkringsnivåer utifrån förslag från företagsledningen. Styrelsen godkänner även nya finansiella motparter.</p> <p>NORD POOL ELPRIS (OMRÅDE SE3) I ÖRE PER KWH</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Den genomsnittliga prisnivån för el på Nord Pool (elområde SE3) uppgick under 2019 till 41 (46) öre per kWh. Tack vare den höga säkringsgraden hade det högre elpriset endast en marginell påverkan på resultatet. Samtidigt sjönk elförbrukningen med 3 procent under året. Koncernens elkostnad, justerad med säkringsresultat, uppgick för 2019 till 80 (92) MSEK. Vid utgången av 2019 fanns elprissäkringar enligt följande tabell. I tabellen anges säkrad andel av beräknad totalförbrukning, samt säkrat genomsnittspris i öre/kWh.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel säkrat, %</th> <th>Öre/kWh</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2020</td> <td>85</td> <td>21,8</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>74</td> <td>26,1</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>42</td> <td>34,1</td> </tr> <tr> <td>2023–2025</td> <td>14</td> <td>34,4</td> </tr> </tbody> </table>	År	Andel säkrat, %	Öre/kWh	2020	85	21,8	2021	74	26,1	2022	42	34,1	2023–2025	14	34,4
År	Andel säkrat, %	Öre/kWh														
2020	85	21,8														
2021	74	26,1														
2022	42	34,1														
2023–2025	14	34,4														

MÖJLIGHETER OCH RISKER – OPERATIVA

RISKOMRÅDE	RISKHANTERING
<p>E Kundstruktur och kundkrediter</p> <p>Stort beroende av några få enskilda stora kunder, branscher eller geografiska marknader kan ha betydande inverkan på intäkterna om en stor kund eller bransch skulle få problem.</p> <p>Av den totala kundfordran som var utestående per den 31 december 2019 var 99 (99) procent försäkrad. Historiskt har koncernen haft små kreditförluster. Under 2019 svarade koncernens största kund för 7 (11) procent av omsättningen.</p>	<p style="text-align: right;">Sannolikhet: 1 Påverkan: 2</p> <p>Rottneros bedömer att koncernen har en god kommersiell riskspridning med omkring 200 kunder, varav de tio största tillsammans representerar cirka 40 procent av omsättningen. Tryckpapperskunder svarar för cirka 22 procent av intäkterna, vilket långsiktigt kan utgöra en alltför hög andel med tanke på de långsiktiga strukturella förändringar som pågår i marknaden.</p> <p>Geografiskt är Rottneroskoncernen inte beroende av marknaden i något enskilt land. Huvuddelen av koncernens omsättning sker i Europa där Tyskland, Sverige, Italien och Norge utgör de största marknaderna.</p> <p>Kreditrisk hanteras på koncernnivå. Kreditrisk uppstår genom likvida medel, derivatinstrument och tillgodohavanden hos banker och finansinstitut samt kreditexponering gentemot kunder. Affärsrisken i form av kundfordringar är med få undantag försäkrade genom kreditförsäkring med tio procent självrisk.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Koncernen har i storleksordningen 200 kunder och den maximala kreditrisken på utestående kundfordringar uppgick vid slutet av 2019 till 30 (37) MSEK (10 procent självrisk + eventuell fordran som ej är försäkrad).</p>
<p>F Anläggningar</p> <p>Rottneros har två stora produktionsanläggningar som bedriver kontinuerlig produktion. Arbets-skador, maskinhaverier, bränder och andra skadehändelser kan leda till längre produktionsstopp, skador på anläggningen och leveransproblem.</p>	<p style="text-align: right;">Sannolikhet: 3 Påverkan: 3</p> <p>Ledningen gör årligen en översyn av brukens underhållsbehov för de närmaste åren. I detta arbete ingår att identifiera löpande årliga investeringar, expansionsinvesteringar samt investeringar som syftar till att höja kvaliteten och säkerheten.</p> <p>För att säkerställa en hög och jämn produktionstakt genomför Rottneroskoncernen årliga underhållsstopp. Underhållsstoppen planeras noga för att minimera stilleståndstiden. Ytterligare görs förebyggande underhållsarbete löpande. Rottneros försäkrar sina anläggningar mot egendoms- och avbrottskador samt har relevanta ansvarsförsäkringar.</p> <p>Försäkringsbolagen gör årliga revisioner på koncernens anläggningar och ger rekommendationer till förbättringar och reduktion av risker.</p> <p>Trots betydande investeringar 2015–2018 har Rottneros ett för branschen förhållandevis lågt anläggningsskapital, vilket leder till låga avskrivningar och en låg kapitalkostnad. Koncernens materiella anläggningstillgångar var vid utgången av 2019 bokförda till 1 198 (1 179) MSEK. Återanskaffningsvärdet är långt högre.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Under 2019 har underhållsstopp utförts under tredje kvartalet i Rottneros Bruk och under fjärde kvartalet i Vallviks Bruk. Genomgång och upphandling av försäkringar sker årligen.</p>
<p>G Politiska beslut</p> <p>Politiska beslut kan genom förändringar i miljölagstiftningen påverka produktionen vid koncernens massabruk negativt, begränsa tillgång till vedråvara eller förändra olika stöd-system såsom handeln med utsläppsätter och elcertifikat.</p>	<p style="text-align: right;">Sannolikhet: 2 Påverkan: 2</p> <p>Rottneros exponering mot politiska risker bedöms som begränsad.</p> <p>Rottneros bedriver produktion i Sverige och säljer merparten av sina produkter till Sverige och övriga Europa. Dessa marknader är stabila demokratier och den politiska risken för snabba förändringar i lagstiftning och regelverk är relativt liten.</p> <p>Rottneros bedömer att det alltid finns risk för politiska beslut som på ett eller annat sätt fördyrar eller begränsar Rottneros möjlighet att producera massa. Bolaget anser dock att denna risk är begränsad. Rottneros arbetar med ständiga förbättringar av produktionsprocessen och målet är att alla investeringar som görs i bruken också ska leda till positiva resultat för miljön.</p>

MÖJLIGHETER OCH RISKER – OPERATIVA

RISKOMRÅDE	RISKHANTERING
<p>H Hållbarhet och ansvarstagande</p> <p>Bristande ansvar i hållbarhetsfrågor kan skada förtroendet för bolaget och varumärket och därmed påverka bolagets lönsamhet negativt.</p> <p>För att nå uthållig lönsamhet och värdeskapande måste Rottneros samtidigt skapa värde för de intressenter som påverkas av koncernens verksamhet. Se även hållbarhetsrapporten sidorna 40–55.</p>	<p>Sannolikhet: 3 Påverkan: 4</p> <p>Rottneros verksamhet ska bedrivas på ett ansvarsfullt sätt med hänsyn till den yttre och inre miljön, samhället, våra kunder och leverantörer, våra ägare och våra medarbetare. Förtroendet för Rottneros som en ansvarstagande aktör, leverantör och arbetsgivare stärker vår ställning i samhället och på marknaden samt främjar medarbetarnas engagemang. Rottneros kommunicerar regelbundet med sina intressenter för att upprätthålla en öppen och positiv relation.</p> <p>Rottneros strävar efter att göra produkterna bättre både ur ett kvalitets- och effektivitetsperspektiv genom förståelse för kundernas processer och produktstrategi. Miljömässiga, sociala och ekonomiska faktorer är centrala för att lyckas.</p> <p>Koncernen har en hållbarhetspolicy som beskriver Rottneros ansvar angående aktieägare, kunder, leverantörer, miljön, samhället, personal och arbetsmiljön, mänskliga rättigheter samt antikorrupktion och konkurrensrätt.</p> <p>Koncernen har en uppförandekod (Code of Conduct) som beskriver hur Rottneros och bolagets medarbetare agerar i relation till omvärlden och till varandra. Uppförandekoden definierar Rottneros sociala ansvar, etiska engagemang och ställning i jämställdhets- och mångfaldsfrågor samt hur Rottneros medarbetare bör förhålla sig i frågor av principiell natur.</p> <p>Medarbetarnas välmående är en viktig del av Rottneros framgångar. Koncernen tar ansvar genom att verka för god hälsa, miljö och säkerhet på arbetsplatserna. Rottneros har en nollvision gällande arbetsskador som leder till sjukskrivning.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Rottneros fortsätter att utveckla nya användningsområden för sina produkter som bidrar till en mer hållbar utveckling i samhället. Rottneros Packaging har startat kommersiell produktion av återvinningsbara och nedbrytbara fibertråg under 2019. Genom EU:s innovationsprojekt PULPACKTION utvecklar Rottneros Packaging en helt biobaserad förpackningslösning till ett konkurrenskraftigt pris.</p> <p>Under 2019 inträffade 9 (6) olycksfall vilka ledde till totalt 17 (96) sjukskrivningsdagar.</p>
<p>I Miljö</p> <p>Rottneros verksamhet har påverkan på miljön, vilket kan medföra kostnader för återställande av miljön.</p> <p>Miljölagstiftningen inom Rottneros verksamhetsområde är omfattande och verksamheten kräver tillstånd som förnyas från tid till annan.</p> <p>Det finns risk för överskridande av givna tillstånd, vilket kan medföra produktionsbegränsningar, behov av investeringar men även straffansvar eller att tillstånd återkallas.</p> <p>Risk finns även för förändringar i miljölagstiftningen, vilket kan påverka Rottneros verksamhet. Det finns idag inga sådana kända förändringar. Se även miljöavsnittet sidorna 52–55.</p>	<p>Sannolikhet: 3 Påverkan: 4</p> <p>För styrelse- och bolagsledning är god hantering av miljöfrågor en grundläggande och viktig fråga, varför en löpande avrapportering sker månads-, halvårs- och årsvis. Koncernens båda bruk har miljöledningssystem och är certifierade enligt ISO 14001. I miljöledningssystemet finns väl inarbetade rutiner för uppföljning, provtagningar och avvikelshantering.</p> <p>För att upptäcka och förhindra eventuella överträdelser av gällande bestämmelser och krav har koncernen en kontinuerlig provtagning med larmfunktioner kopplat till brukens styrsystem. Utöver detta görs stickprovvis manuella prover.</p> <p>Enligt koncernens policy ska alla berörda befattningar ha nödvändig kompetens inom miljöområdet. Miljöansvariga personer i koncernen fortbildas kontinuerligt. Löpande kommunikation sker med länsstyrelser och kommuner. Tillsynsmöten sker med länsstyrelsen fyra gånger per år där även kommunen blir kallad.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Under 2019 har arbetet med att ytterligare minska utsläppen till luft och vatten fortsatt. Vallviks Bruk gjorde 2018 en investering på ca 70 MSEK i ett svaggassystem för att minska utsläpp av svavel till atmosfären. Anläggningen har trimmats in och fungerar nu planenligt.</p> <p>Rottneros Bruk fortsatte arbeta med utrustning som togs i bruk under 2018, främst en biobränslepanna samt biologisk rening av processvattnet.</p>

Finansiella riskområden

Nedan beskrivs Rottneroskoncernens riktlinjer vad gäller finansiell riskhantering. Finansiella risker och övriga arrangemang beskrivs i not 7 i årsredovisningen. De faktorer som har störst påverkan på koncernens resultat är knutna till massapriset i USD, valutakurser samt ved- och elpriser.

Den finansiella riskhanteringen sker på koncernnivå, enligt riktlinjer som finns angivna i koncernens finanspolicy och som årligen godkänns av

styrelsen. Styrelsen beslutar om övergripande mandat och limiter för begränsning av koncernens finansiella risktagande samt beslutar om all långsiktig finansiering. Styrelsen godkänner säkringsnivåer utifrån förslag från företagsledningen. Ledningen bedömer löpande om någon av faktorerna USD-kursen, massapris eller elpris är attraktiva för att göra strategiska säkringar. Finansiella säkringsinstrument används inte i spekulativt syfte utan endast enligt godkänd finanspolicy för att säkra affärer och kalkyler.

RISKOMRÅDE	RISKHANTERING
<p>J Valuta – Balansexponering</p> <p>Valutarisk innebär att förändringar av valutakurser kan ha en negativ påverkan på koncernens framtida resultat, kassaflöden samt värde på tillgångar och skulder.</p>	<p>Sannolikhet: 4 Påverkan: 1</p> <p>Rottneros massabruk och anläggningstillgångar finns till 99 procent i Sverige och utöver den valutarisk som kan hänföras till löpande transaktioner är balansexponeringen mycket låg.</p>
<p>K Valuta – Transaktionsexponering</p> <p>Transaktionsexponering är risken för att valutakursförändringar på exportintäkter och importkostnader ska påverka rörelseresultatet.</p>	<p>Sannolikhet: 4 Påverkan: 4</p> <p>Fakturering sker till största delen i USD, EUR och SEK. Rottneroskoncernens tillgångar och skulder värderas i SEK. Den centrala finansfunktionen är ansvarig för att proaktivt övervaka och hantera koncernens valutakurs exponering och att säkerställa att faktisk riskexponering är identifierad och hanterad.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Den underliggande exponeringen mot USD är hög och det direkta inflödet av USD motsvarade cirka 48 procent och i EUR cirka 37 procent. Samtidigt har koncernen kostnader i EUR som minskar exponeringen. Koncernen har per 31 december 2019 inga valutakurssäkringar.</p>
<p>L Räntor</p> <p>Ränterisken utgörs av den exponering koncernens finansiella tillgångar och finansiella skulder har mot rörlig ränta.</p>	<p>Sannolikhet: 2 Påverkan: 1</p> <p>Mellan 2009 och 2016 hade Rottneros en låg belåningsnivå. I augusti 2017 emitterade Rottneros ett obligationslån om 400 MSEK. Koncernens upplåning framgår av not 20 i årsredovisningen. Ränterisk är huvudsakligen kopplad till den rörliga räntan i obligationslånet samt till avkastningen på likvida medel.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019 Obligationslånet om 400 MSEK som Rottneros emitterade i augusti har en löptid om 5 år och en rörlig ränta. En förändring om 1 procentenhet i räntenivån påverkar koncernens resultat med 4 MSEK på årsbasis. Likvida medel per den 31 december 2019 uppgick till 376 (238) MSEK. Ränteintäkten på likvida medel är inte materiell.</p>

MÖJLIGHETER OCH RISKER – FINANSIELLA

RISKOMRÅDE	RISKHANTERING
<p>(M) Likviditet och refinansiering</p>	<p>Sannolikhet: 2 Påverkan: 4</p>
<p>Risken för att Rottneros inte ska ha tillräckligt med likvida medel för att betala löpande kostnader, eller att koncernen inte ska erhålla krediter.</p>	<p>Finansieringsrisken ska så långt som möjligt minimeras genom att förfallotidpunkten för lån och andra kreditfaciliteter ska vara väl diversifierad och jämnt fördelad över tid. Utestående kreditfaciliteter ska refinansieras senast tre månader innan förfall. Koncernen har som mål att likviditetsreserven ska uppgå till minst 10 procent av koncernens 12-månaders rullande omsättning och ska vara tillgänglig inom 30 dagar. Koncernen gör löpande likviditetsprognoser.</p> <p>Rottneros kreditavtal bedöms vara tillräckligt för de närmaste årens normala rörelse- och investeringskassaflöde. I och med detta bedöms både likviditetsrisk och refinansieringsrisk vara låg för närvarande.</p> <p>Koncernen ska ha en kapitalstruktur som är optimal för att hålla kapitalkostnaderna nere och samtidigt trygga förmågan att fortsätta sin verksamhet.</p> <p>För att upprätthålla eller justera kapitalstrukturen, kan koncernen ta nya lån, förändra den utdelning som betalas till aktieägarna, återbetala kapital till aktieägarna, utfärda nya aktier eller sälja tillgångar för att minska skulderna. Koncernen bedömer kapitalet på basis av skuldsättningsgraden. Detta nyckeltal beräknas som nettoskuld/-kassa i procent av eget kapital.</p> <p>KOMMENTAR UTFALL 2019</p> <p>I augusti 2017 emitterade Rottneros AB ett icke säkerställt obligationslån om 400 MSEK med en löptid om 5 år till huvudsakligen nordiska institutionella investerare. Lånet löper med en rörlig ränta om STIBOR 3m + 4,15 procent och ska återbetalas i september 2022. Lånet har ett rambelopp om 600 MSEK, vilket ger en möjlighet att avropa ytterligare 200 MSEK. Lånet är noterat på Nasdaq Stockholm. Lånevillkoren innehåller sedvanliga så kallade covenantar i form av nettoskuld i relation till rörelseresultat före avskrivningar maximalt 3,5, soliditet minst 50 procent och utdelning maximalt 50 procent av föregående års nettoresultat. Under 2019 gjorde bolaget en extra utdelning som medförde att utdelningen översteg covenanten. Bolaget erhöll ett godkännande av obligationsinnehavarna för avsteget. I övrigt var covenanterna uppfyllda vid balansdagen.</p> <p>Beviljade och outnyttjade krediter uppgick till 182 MSEK vid slutet av året. Koncernens likviditetsreserv uppgick vid utgången av 2019 till 23 procent (19) av omsättningen, där målet är "minst 10 procent".</p> <p>Koncernens nettoskuld vid utgången av 2019 uppgick till 35 (157) MSEK. Skuldsättningsgraden uppgick vid utgången av 2019 till 3 procent (11).</p>